

En ny, dansk udviklingspolitisk strategi med styrket fokus på grøn omstilling af agri-foodsystems via agro-økologi og agroforestry - - for klima, fødevarer, beskæftigelse og reduceret pres på biodiversitet

Tak for muligheden for at give høringssvar.

Medunderskriverne af dette fælles høringssvar anbefaler, at DANIDAS nye udviklingspolitiske strategi (2026-30) i det fremtidige bilaterale, multilaterale og civilsamfundssamarbejde prioriterer at styrke udviklingslandenes grønne omstilling med et skærpet fokus på bæredygtig fødevarerproduktion, klima, beskæftigelse og biodiversitet ved hjælp af agro-økologi, agroforestry og regenerativt landbrug.

I Danmarks udviklingsbistand bl.a. i relation til Afrika og nye grønne strategiske partnerskaber på tværs af kontinentet, bør der være et skærpet fokus på klimatilpasning i relation til vand, skov og biodiversitet. Der er behov for støtte til en retfærdig, grøn omstilling og flere tiltag, som samtænker klimatilpasning, mitigation, landskaber og lokalt ledet udvikling af resilient landbrug og fødevarerproduktion – herunder en mere udbredt brug af naturbaserede løsninger som regenerativ dyrkning, agro-økologi og ikke mindst integration af træer via skovlandbrug eller agroforestry.

Baggrund

Landbrug og fødevarerproduktion står for 22-42% af den globale udledning af drivhusgasser med tilhørende negative konsekvenser for økosystemer og biodiversitet. Adgangen til sunde (pesticid-frie) fødevarer er ét af de basale behov for menneskeligt liv. Samtidigt er verdens landbrug ansvarlig for 80% af afskovning og 70% af forbruget af ferskvand. Konventionel landbrugspraksis har i høj grad bidraget til reduktion af økotyper, arter og jordens fertilitet (Biodiversitet –Landbrug Nexus, IUCN, Dec. 2024).

Småskala-landbrug producerer mere end 1/3 af verdens fødevarer. Samtidig er det dem, som i høj grad påvirkes direkte af klimaforandringer i form af tab og skader. Fødevarer-systemer med høj afgrøde-diversitet er et felt, der bør prioriteres langt højere og herunder sårbare grupper som unge, børn, kvinder, oprindelige folk og politisk og socialt skrøbelige områder (ref. FAO SCF Submission 2025, Agro Ecology Coalition (AEC) Strategy 2024-2030).

International forskning, herunder IUCN (International Union for Conservation and Nature), FAO, FN's klimapanel (IPCC), FIBL (Research Institute of Organic Agriculture) og Committee on World Food Security fremhæver ligeledes naturbaserede løsninger og herunder agroøkologi og agroforestry som effektive instrumenter i forhold til klima-tilpasning og mitigation af landbrug- og fødevarerproduktion i en styrket kamp mod sult og fattigdom i det globale syd.

IUCN betoner, at naturbaserede løsninger har potentialet for at kunne omstille landbrug til at blive en førende drivkraft for reetablering af økosystemer og resiliens. De naturbaserede løsninger er et vigtigt redskab til sikring af, at vores landbrugs- og fødevarer-systemer er rustet til fremtidens udfordringer. De har en central betydning for bæredygtig økonomisk udvikling i de udviklingslande, som Danmark samarbejder med og kan forebygge irregulær migration og flygtningestrømme.

IUCN anbefaler øget offentlig støtte og lettere adgang mht. tilskud og lån for at øge investeringer i brug af naturbaserede løsninger. (Bæredygtigt landbrug – Naturbaserede Løsninger, IUCN, Dec. 2024). FAO understreger ligeledes de store fordele for menneskers, dyrs og miljømæssig sundhed, der er ved at bruge agroøkologi til at transformere fødevarer-systemer i en mere bæredygtig retning (FAO, CIRAD, GIZ, 2025).

FIBL understreger betydning af agroforestry eller skovlandbrug i deres egenskab af komplekse produktionssystemer og multifunktionelle landbrug, der muliggør bæredygtig intensivering af fødevarerproduktion via en areal-anvendelse, som er mere sammensat og præget af kvalitets-fødevarer; hertil kommer flerstrengt ernæring og indtægt og ikke mindst øget farmer-resiliens overfor klima-chok (tørke, ekstrem nedbør).

IPCC's 6'e Sixth Assessment Report (chap- 7), Gr. III, Mitigation of Climate Change, 2023) fremhæver nødvendigheden af at omstille landbruget til større miljø- og klimahensyn og i dén forbindelse brug af flere tilgange: Agroøkologi inkl. regenerativt landbrug, Conservation agriculture og integreret brug af agroforestry, husdyr og afgrøde-diversitet. En kombination af agroøkologi, agroforestry og regenerativ dyrkning giver større, mere resilient fødevarerproduktion for de millioner af småskala landbrug, der udgør størstedelen af befolkningen og beskæftigelsen i verdens fattigste lande; de løsninger bidrager samtidig til opbremsning af forbundne globale kriser: klimaforandringer, tab & skader, reduceret biodiversitet og migration.

Forslag til centrale elementer i grøn omstilling af agri-foodsystemer:

- 1) **Udbredelse af agro-økologi, agroforestry, regenerativt landbrug og producentsamarbejde via NGO kapacitetsopbygning** i partnerlande. Herunder opskalering af fx dansk/afrikanske samarbejde om digitalisering, dataindsamling og analyser af småskala landbrug og tilsvarende tilgange fremhævet af African Union Commission, som effektive strategier for videndeling og forbedring af landbrugsmetoder i småbrug.
- 2) **Mobilisering og styrkelse af kritiske værdikæder** i et nært samarbejde mellem danske og lokale virksomheder, NGO'er og multilaterale aktører, samt støtte til interventioner, der fremmer investering, iværksættelse, kooperativer, samt lokal forarbejdning og -beskæftigelse.
- 3) **Fremme af markedsudvikling og eksport på basis af bæredygtig, resilient fødevarerproduktion**, herunder styrket organisering af markedssamarbejde og udbredelse af omkostningseffektiv produktcertificering, bl.a. gennem deltagerorienteret digitalisering.
- 4) **Udvikle og understøtte standard-indikatorer for monitoring af agroøkologisk omstilling med integration af socio-økonomiske, økosystem- og miljø-fordele**. Desuden støtte udformning af agroøkologiske policy instrumenter for at understøtte lande og lokalsamfund i et program-perspektiv.
- 5) **Understøtte og udbrede effektiv national lovgivning og policy implementering i partnerlande, med udgangspunkt i partnerskabssamarbejde**, herunder assistance med udvikling af policy, administrative set-up, og samspil med civilsamfund og lokale myndigheder.
- 6) **Løbende evaluering, og fremme af best practices** på tværs af danske partnerlande og i internationale fora, hvor agroøkologi, agroforestry og regenerativt landbrug prioriteres, herunder FAO, IFAD, Agroecology Coalition, Forum for Agricultural Research in Africa (FARA) og African Union.

Med venlig hilsen

Økologisk Landsforening

Folkekirkens Nødhjælp

ADDA (Agricultural Development Denmark Asia)